

(శ్రీ)
సీతాసనాథ
శతకము

సరహరి గోపాలాచార్యులు,
తమ్మర.
ప్రకాశం.

(శ్రీ)

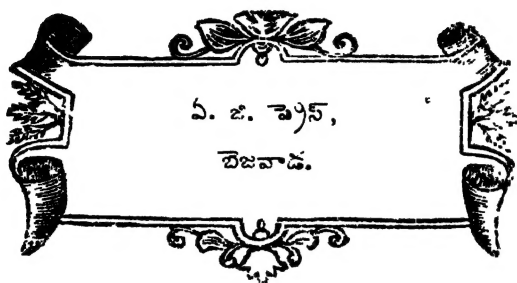
సీతా సనా ధ శ త క ము

శ్రీం థ క ర్త:

నరహరి గోపాలాచార్యులు,

కమ్మర, నైజాం.

పీ ఠి క

ఈ గ్రంథరచనకుఁ బూర్వమున “ప్రణతి” యను పేరుతో శ్రీవిష్ణుసాధుకావ్యము నామయించుండఁగా మధ్య కాలమున నొకనాటి యుదయమునం దర్చనానంతరమున స్వామిని సేవించునపు డప్రయత్నముగా నీ శతకమునఁ గల (౧౬)వ పద్య మాశువుగా వెలువడినది. అదియే మఱుచాఁడు నేను ‘జదువుచుండఁగా నాశమ్ముడు యోగానందాచార్యులును బావమఱిదులు పరాంకుశం కృష్ణచూచార్యులును, లక్ష్మీనర సింహాచార్యులును విని, యిటులే యొకశతకము వ్రాయునుని యుత్సాహ మొనఁచిరి. అని యేమి స్వామినంకల్పమో గాని మొదటఁ బ్రారంభించిన “ప్రణతి” యను గ్రంథమందు నొకపద్యమైన సాగినదికాదు. ఈ గ్రంథము మాత్రము ‘౨౦’ దినములలోఁ బూర్తి జెందెను కనిని నాకు బాల్య సైహితములు, మ॥ రా॥ శ్రీ నాన్నాగాజు సీతారామచంద్రరావు గారును, “వెన్నవరం” గ్రామవాస్తవ్యులగు, మ॥ రా॥ శ్రీ రావులపాటి సీతారామచంద్రరావుగారును, విని యామో దించి, ముద్రణమున కత్యంతప్రోత్సాహకులైరి. నుద్గురు వర్యులు, శతావధాని, సంపన్నమంబు సింగరాచార్యులుగాకు పరిష్కరించిరి. ముద్రణ ద్రవ్యదాతలకును, ప్రోత్సాహకు లకును, సర్వశ్రేయంబుల నొసంగి రక్షించుటకుఁ గృతీభర్తయగు శ్రీ రామచంద్రస్వామివారికి సాష్టాంగప్రణామము లర్పించు చున్నాఁడను.

ప్రమాణి సం॥ అధిక శ్రావణ,
శుద్ధ ౩ బువహరం,
ది 19—7—1939.

ఇట్లు విధేయుఁడు,
గ్రంథకర్త

శ్రీ రామానుజముః

ఈ గ్రంథ ముద్రణమునకు ధనమొసంగిన యుదారులగు

చందాదారుల నామధేయములు

ను. రా. శ్రీ

కు గం నార్పరాజు సీతారామచంద్రరావుగారు, దే.

హుజూర్నగరు.

,, 3 కొండపల్లి రామారావుగారు, తీర్పురవరం.

,, ౪ కొమరగిరి గోపాలకృష్ణన్ రావుగారు, తీర్పురవరం.

,, గం రావులపాటి సీతారామచంద్రరావుగారు, వెన్నవరం

,, గం మంత్రిపేగడ వెంకటహనుమంతరావు

జమిందారుగారు, లింగగిరి.

,, ౫ వసం వెంకటప్పారావుగారు, నల్లూపురిం.

,, ౨ కనగాల సీతారామయ్యగారు, తమ్మర.

,, ౨ శాసనాల కొండయ్యగారు ,,

,, ౨ కొమరగిరి రామానుజమ్మగారు ,,

,, ౫ మల్లెంపాటి రామకోటయ్యగారు, బోడపాడు.

,, ౨ పుష్పినేని వెంకటరామయ్యగారు ,,

,, గ సోమవరపు బ్రహ్మయ్యగారు ,,

,, గ పరాంకుశం సరసింహాచార్యులుగారు ,,

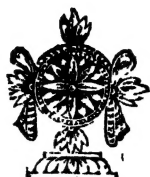
,, గ మక్కిన లక్ష్మయ్యగారు ,,

రు ౫౮ మొత్తం

శ్రీ.

శ్రీరామాయ నమః

శ్రీమతే విభినసేనమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీ సీతాసనాథ శతకము

సీ॥ శ్రీరామ! నీపాదసేవకై యేనాడు

జిత్తపుత్రిని గల్గె జేయుమయ్య

నీకుఁ బ్రీదక్షిణానీకముల్ జేయంగఁ

గాభులకును బనిఁ గరపమయ్య

మమత నీగేహసమ్మోక్షనం బొసరింపఁ

జేతులకును పనిఁ జెప్పమయ్య

భవదీయనామంబుఁ బ్రీత్యహమ్ము స్మరింప

జిహ్వాకుఁ బని దయసేయు మయ్య

గీ॥ త్వత్పదాశ్రయిలకు భక్తిఁ బ్రీతి నల్పు

కార్య మిడి దేహమునకు నన్ గావుమయ్య

హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!

తమ్రరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

సీ॥ శతశతానంతవత్సరములు నిశివిగా,

జింటించి చింటించి సంతతంబుఁ

దత్త్వనిర్ధారణార్థహస్యములనెల్ల

స్థిరతరమనంబుఁ జేసి చేసి

యే మహామహామహిమామృతసింధు శీ

కరపరమాణువుఁ గాంచలేక

బ్రహ్మరుద్రాదిదేవతలెల్ల వివశులై

రట్టి నిశ్చలమితింప నాత్మక దలఁచి,

గీ॥ పద్దెముల నల్లుటకు నానపడెద నెంత

సిగ్గుమాలినవాడరా శ్రీనివాస !

హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ !

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ !

సీ॥ అతికష్టముననైన మతికొలందిగనైనఁ

జాలను శక్తి నిన్ సన్నుతింప

నటులయ్యు నుతియింతు సనవరతము సర్వ

దేవతలును బ్రహ్మదేవుఁ డభవుఁ

డాగమములు స్తోత్ర మాచరించుటలేదె?

తులఁజెందితిని నాచితోడ నేను

గంగజేరిన యట్టి కల్మషోదకనిర్మ

లోదకములు నామ్య మొందు టరుదె?

గీ॥ అభిలో మున్న గిరి పర-మాణువులకుఁ

దారతమ్యంబు గల్గునే! తలచిచూడ ?

హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

సీ॥ నా మనంబునకు నీ నవ్యసౌందర్యలా
 వణ్యంబు నేవించు భాగ్య మిమ్ము
 నా నాసికకు నీదు మానితపాదాబ్జ
 తులసి నాఘ్రాశించు కలిమి నిమ్ము
 నా శిరంబునకు శ్రీనాథ! నీ పాదుకల్
 పూని వహించెడు భోగ మిమ్ము
 నా చెవులకు నెల్లు నీచరిత్రంబు లే
 ' విని సంతసించెడు వేడ్క నిమ్ము
 గీ॥ త్వద్గుణానుభవానందవనధి పొంగి
 పొరలి కన్నుల జల్వారు పుణ్య మిమ్ము
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౪

సీ॥ నీనాడ ననుచు దా నేవాడయిన నొక్క
 పరి చేరి మ్రొక్కినఁ గరుణతోడఁ
 గాపాడ వ్రతమును గైకొనియున్నాడ
 నే మాటు మాటాడ నేర నంచు
 నొప్పారు నీదు యథోక్తకారిత్యము
 నలవిభీషణు డాదిగల మహాత్ము
 లందఱెఱుంగుదు రట్టి సీ వ్రతము దు
 ర్జనశేఖరుఁ డటంచు జడుని నన్ను
 గీ॥ నేలక యుపేక్ష యొనరించునే? తలంప
 తానుగాఁ దానె పాలింపఁ బూనుఁగాక
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౫

సీ॥ నిత్య మనాదిగా నిఖిలపాపగ్రాహ
 సంకులసంసారజలధియందు
 దుఃఖపీచికలలో దొర్లుచుండుట నాకు
 సహజంబ యగుట విచారపడను
 జనక ! నిర్వృత్తుక జాయమానకటాక్ష
 వీక్షణామృతముచే వెలయు నీదు
 పాదసన్నిధిలోనఁ బ్రాణతిఁ జేసియుఁ బరా
 భవము నొందుదురేని భక్తవగులు
 గీ॥ నీకు సనుకూపకృత్యమై నెగడ దనుచుఁ
 జేతులు మెగిడ్చి విజ్ఞప్తి నేయుచుంటి
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౬

సీ॥ ఇంక నన్ను రక్షింప నీక్షింపరా ! యంచు
 నే బలిమాలంగ నేల ? రామ ?
 నీవు కృపాదృష్టి నెరవకయున్న నీ
 సకలజగత్సృష్టి జరుగ దనిన
 నిలిచి ప్రవర్తింప నేర్చునే ? నైసర్గి
 కముగ సుహృత్తువై గ్రామినీకు
 నాశ్రితసంరక్షణానల్ప మగుదీక్ష
 యమరుట యొకవిచిత్రమును గాదు
 గీ॥ అమితవాత్సల్యకూపార ! యథువిచార !
 సూరిసంచయ మందార ! శుభవిచార !
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౭

సీ॥ శ్రీరమానాథ! యాశ్చిత్తదీపమందార!
 భక్తవత్సల! దయాపర! ముకుంద!
 భవభయదూర! శ్రీ వైకుంఠ! పురుషోత్త
 మా! వాసుదేవ! తామరసనేత్ర!
 కృష్ణ! హృషీకేశ! కేశవ! పరమాస్మి!
 యచ్యుత! గోవింద! యభవ! విష్ణు!
 రంగేశ! యని మన రంజిల నీనామ

ములు నాదువాక్కుల నలరునట్లు
 నీ॥ నీ వనుగ్రహ ముంచిన దేవదేవ!
 దాపుఁజేరునె? యా దండధరుఁడు గిరుఁడు
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౯

సీ॥ ఎన్నికల్పములు మున్నేను సావరమునై
 పడియుంటినో భూమిభరముగాఁగ
 తృణగుల్మములయందుఁ దెరిపిగాంచక యెన్ని
 జన్మలఁ గంటినో జగతియందు
 అండజమ్ములయందు ననవరితిమ్మును
 బుట్టిగిట్టితినో? యీ భూమి మీఁద
 పశుదేహముల నెన్ని పనివడి ధరియించి
 చరియించినాఁడనో ధరణియందు
 గీ॥ రామ! నేటికీ నీ కృప రాఁగ నరుఁడ
 నైతి నిఁక నన్నుఁ జేపికయ్య! దేవ!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౯

సీ॥ రాలు రప్పలు నొచుఁ జాలఁగా భూమిపై
 నేడుచువేళ నన్ వీడలేదు
 చెట్లు చేమలు నొచు గట్లనందునఁ బుట్టి
 గోమఁజెందెడువేళ వీడలేదు
 నల్లిగా బల్లిగా నల్లాడు చిడుమలఁ
 బడెడువేళలనై న విడువలేదు
 లజమునై గజమునై యూవునై మావునై
 విలపించువేళఁ జేవీడలేదు

గీ॥ ఇప్పుడు న్నెంటుసంటి న న్నేలుచుంటి
 వై న ని స్సనలేనై తినయ్య! రామ !
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧

సీ॥ నేను దాల్చిన జనసీస్తన్యజలధుల
 లెక్క బ్రహ్మకునై నఁ జిక్కఁబోదు
 నే నొనర్చినయట్టి నిఖిలపాపపు రాసు
 లా కులనగములనై న మించు
 నేను దాల్చిన జన్మవినహంబు లిలఁ గల
 పరమాంబులనంభ్యుఁ బరిహసించు
 నేను జేసిన మహానీచకృత్యంబులు
 చిత్తగుప్తుఁడు జమఁజేయలేడు

గీ॥ ఇంతటి మహాపచారుండ! నిందిలేశ!
 నీకృపాగుణ మెట్లు నన్ సాకఁగలదొ?
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧

సీ॥ హరికిరీట కేయూరకంకణకట

కాంగుళీయక భూషణాలి వెలుగ
సవ్యపార్శ్వంబున బాసకి దక్షిణ
భాగంబున సుమిశ్రిపట్టి గొల్వఁ
బాదపద్మమునొద్దఁ బవనాత్మజుఁడు గేలు
నోయిముగిడ్చి సంస్తుతు లొనర్ప
ససమానదివ్యశ గానమున్ వామ

హస్తశంబున సందమొప్ప
గీ॥ సభయముద్రయుఁ గుడికేల సమరుచుండ
నీవు నాహృదయంబున నిలువుమయ్య!
హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౨

సీ॥ నామనోబ్జమునందు నీమృదుపాదార

విందముల్ సంతతప్రేమ నిల్చి
భక్తిభావంబునఁ బ్రీతినిమేషంబును
గర మొప్పు గద్గదస్వరముతోడ
నిరుపమానగుణాభి! నిర్మలభవ్యది
వ్యస్యహావా! భవ బంధహరణ!
నారాయణా! కరుణాకర! యని బాష్ప

రుద్ధనేత్రములతో శుద్ధమతిని
గీ॥ గీర్తన మొనర్చుభాగ్యంబుఁ గృప నొసంగు
మయ్య! రామయ్య! సనుబోవుమయ్య సతము
హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౩

సీ॥ దీనరక్షణమందు నీక్షుఁ బూనితి వౌట

దీనుఁడ నన్ బోచిచీరవలయు

దాసపోషణమందుఁ దాల్చితి బిరు దౌట

దాసునన్ బోవగాఁదలఁప వలయు

భక్తపాక్షికుఁ డంచుఁ బ్రధవహించితి వౌట

నీమూఢభక్తుని నేలవలయు

కృపణపాలకుఁ డంచుఁ గీర్తిగాంచితివౌటఁ

గృహణుని సన్ గావ నెంచవలయు

గీ॥ దిక్కుమాలిన నాకీవె దిక్కుగమ్ము

బక్కబంటుగనైన నన్ బట్టుకొమ్ము

హతవిరాధ! విధూతనర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౪

సీ॥ దేహశాంధవులపైఁ దీరనిప్రేమ యన్

వలలోఁ దగుల్కొని వనరుకతన

సంసారహేతువై సాగు సతీసుశ

మోహమన్ జలధిలో మునుఁగుకతనఁ

బ్రాకృతజనులతోఁ బలుమారు చేసెడి

సంసర్గ మను బావి జాగు కతన

విషయసుఖంబులే విమలసౌఖ్యంబను

భావసర్వాహతి బడలు కతన

గీ॥ రామ ! తికమకఁ జెందుచు రాత్రిఁబవలుఁ

దాపమొందెద నికనైన దయను గనుమి!

హతవిరాధ! విధూతనర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౫

సీ॥ కోదండధారివై నాదండ నీవుండ
 జమునిదూతలకు నే జంకనేల?
 మా యమ్మ సీతమ్మ నాయండ నుండంగ
 ముఖాబ్ధిలో నేను ద్వింగనేల?
 నా పిన్నతండ్రియై యోపిక సౌమిత్రి
 పక్కతోడుగ నుండ భయమదేల?
 నాయన్న హనుమన్న నా వెన్ననే యుండ
 నాత్మశత్రువులకు నడలనేల?

గీ॥ రామ! నీపాదసేవచే గ్రాలునట్టి
 సాధువులు పాపుగా నుండ బాధయేల ?
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౬

సీ॥ నీపాదపూజకై నిత్యంబు పినువక
 చుష్పాంజలి లొసంగు పుణ్యమునకు
 నెవ్వ రేమన్న! దా మెగ్గు లెంచక వారి
 కుపకృతి జేయు నిష్కలతకును
 మునివలె మానముద్రను బూని సంతత
 ధ్యానంబునందును దనరుటకును
 సహసభావముఁ బూని సంతతంబును ద్వంద్వ
 బాధల సహించి పరగుటకును

గీ॥ రామ! నీపూలతోటలోఁ గ్రాలుపూల
 చెట్టుగానై నఁ బుట్టువుఁ జెందనైతి!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౭

సీ॥ జానకీనాథ! నీసత్కృపచేత నై

రాగ్న మొక్కొకవేళఁ బ్రబలు నై వఁ

బాక్ష్మీనగుణములు పై పయి మూగ నా

స్వాంతః బు గలవరిపాటుఁ జెందు

నీపదధ్యాసంబు నోపికతోడుతఁ

జేయనేరకయుండెఁ జింత మునిగి

చిత్తంబు నశముగాఁ జేయలేకయె పెక్కు-

చిక్కుల సుక్కుచు ఓక్కుమాలి

గీ॥ యుంటి శరణంటి నన్ బోవుమంటి నిన్ను

వంటివానిని నేఁ గాన నంటిఁ దండ్రీ!

హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! నీతాసనాథ!

౧౮

సీ॥ నవరత్నఖచితవహా నన్యసువ్ల కి

రీటం బహస్కరురీతి వెలుంగఁ

దళతళమెరయుచు ధవళాతపత్రింబు

కోటిచంద్రులకాంతిఁ గొమరు మిగులఁ

గమనీయతరచుచి గల్గు కల్కితురాయి

మకుటపార్శ్వంబున మహిమ దనర

చిటునగవుఁ భక్తచిత్తంబులను గొను

వదనారవిందవై భవముతోడ

గీ॥ ఓవ్యకోదండధార్మివై దేవదేవ!

ఎప్పు డీవు గన్పట్టెద వెల్లవేళ!

హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! నీతాసనాథ!

౧౯

సీ॥ అంతఃసత్త్వ మహావచార సహస్ర
ములు చేయుట కొకంత కలతఁ లేదు
దుర్విషయాబ్ధిలోఁ ద్రాంగి సంతతముఖ
మనుభవించుటకై న సలతలేదు
ఎప్పటి కప్పుడే యిక్కట్లు గాంచుచు
వసగుచుంట కొకింఁ జెంతలేదు
చేసినకృత్యంబె చేయుచు నాయువు
క్షీణించుచుంటకుఁ జెంతలేదు
గీ॥ మందముతి నొచు నెత్త మమర్ష మూని
యుండు నన్ గావుమయ్య! కోవండపాణి!
హతవిరాధ! విఘాత సర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౨౦

సీ॥ లభలవేళలయందు సశ్యంతమును జగ
తన్నెట్టి సీతి లయంబుఁ జేయఁగల్గి
సర్వస్వతంత్రత జానొంది యఘటిత
ఘటకత్వశక్తిచేఁ గ్రాలు దీవు
గావున నీసేవఁ గాంక్షించువానికి
గూడఁ బ్రార్థింబుఁ దోడునేసి
యేడిపించెద వెవ్వ రేడ్వకయుండి?
నీధక్తు లిద్దర నిజముఁ జెపుమ
గీ॥ గజము ద్రాపది మఱి నోపికలును గృధర
రాజు మిక్కిలి దుఃఖాగ్నిఁ గ్రాగలేడ!
హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౨౧

సీ॥ పాకృత దేహంబుపైఁ గల్గునుమతచే
 నాత్మబాంధవు నిన్ను సరయలేక
 విషయేంద్రియములచే వివశుండ నయి హృషీ
 కేశుని ని న్మది నెంచలేక
 తాపత్రయాగ్నిలోఁ దపియించుటన్ భవ
 తాపహరకు నిన్నుఁ దలఁపలేక
 త్సుత్పిపాసలచేత సుక్కుచు నీపాద
 నేవామృతముఁ గోలు చింతలేక
 గీ॥ లేకయేయున్న నానిగా లోకమందు
 జడుడనై యున్న నన్ బోవు జలధశయన
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౨౨

సీ॥ ఇది యిట్టు లనుచు నొక్కింత వాఁ డెఱచి నా
 కృముఁ బలుకుశక్తి లేనట్టివాఁడ
 ఏవేళ కేది లభింపఁజేసెనవా నీ
 వద్దాని కే భోక్తనై నవాఁడ
 కీడు మేలు నెఱింగి కృత్యంబుఁ గావింప
 లేశమేనియు బుద్ధిలేనివాఁడ
 నస్వతంత్రశతోడ సత్యంత మిడుమలఁ
 గుడుచుచు సంకటపడెడువాఁడ
 గీ॥ ఘోరసంసార పరికిలకూపమందుఁ
 గూలియు న్ని పదప్రాప్తిఁ గోరువాఁడ
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౨౩

సీ॥ అమిత వాత్సల్య రత్నాకర! రామ! చం
 చలచిత్తుడను మహాజనుడ నైన
 నన్నుఁ గుమారుఁగాఁ గెన్న వాడవుగాన
 జన్మంబు లెన్నియో జరుగుచున్న
 వెంటనంటియెయ్యండి కంటికి కెన్న నాఁ
 బరిపాలన మొనర్చు ప్రభుడవీవ
 యైనను స్వాతంత్ర్యముం దనమానుడ
 వని భయంపడుచు మా యమ్మయైన
 గీ॥ జానకీ దేవిపాదాంబులములఁ బడితి
 నేమిజేసినఁ జేయని మ్రామెనన్ను
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౨౪

సీ॥ సహజమా నానంద జలధలోఁ దేలక
 కూరికర్మపుగోతిఁ గూలినాడ
 నిరుపమానం బైన నీగుణావళి వీడి
 పాపంపుమాటలు పల్కినాడ
 అసమానమాధుర్య మగు నీదునామామ్మ
 తము మాని వేటొండుఁ దలఁచినాడ
 సతతనిష్ఠైతుక జాయమానకటాక్ష
 వీక్షణుఁ డగునిన్ను వీడినాడ
 గీ॥ సఖిలకాలములందు మహాపచార
 జీవనుడ నైన న న్నెట్లు చేరతీతా?
 హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౨౫

సీ॥ నిర్మలమణిసాధ భర్తృజోలాకేళి
 శృంగారరసము సీతాంగనకును
 తాపసోత్తములకు దండకారణ్యసం
 చారంబునం దతిశాంతరసము
 యుద్ధరంగమునఁ బ్రసిద్ధపరాక్రమ
 రాక్షసపాళికి రాద్రీరసము
 స్వాశీతభక్తరక్షానల్పదీక్షయం
 దధిక మౌనట్టిదయారసంబుఁ
 గీ॥ జూపు చనిశం బఖండ శేజోవిశేష
 మున నతాంహస్తమం బెల్లఁ బోనడంతు !
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

—౨౬

సీ॥ స్వీయమా భరమెల్లఁ బ్రీతిగ నీపాద
 పద్మంబులకు సమర్పణ మొనర్చి
 ఫలకాంక్ష విడిచి నిర్మలధర్మ మూనుచు
 స్వాంతమం దతిభక్తి సంతరించి
 నిత్యంబు విసువక యత్యంతమగుశ్రద్ధ
 సర్వావిధానకృత్యములఁ జేసి
 దిసదిసమును బని మనవిఁజేయుచుఁ ద్వత్ప్ర
 పామహితప్రీతిభను గడించి
 గీ॥ భరతువలెఁ దాల్చెదను నీదుపాదుకలను
 సమ్మతింపుము దీనికేన్ జగదధీశ !
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

—౨౭

సీ॥ ఏనాడుగల్గు? లక్ష్మీనాథ ! నీపాద
 నేవాధనం బవిచ్చిన్నముగను
 ఎప్పటఁ గాంతు మా యప్ప ! నీభువనైక
 మోహనం బై నట్టి ముద్దురూపు
 ఏవేళ లభియించు నిందీవరశ్యామ !
 తాపననామామృతంబుఁ గోల
 ఏకాలమున నబ్బు లోకేశ ! నీదుకైం
 కర్యముల్ సేయుభాగ్యంబు నాకు
 గీ॥ అఖిలభాగవతాంఘ్రిదాస్యానుభావ
 మిచ్చి ననుబోచు టిడనెఁడెపుడో ? రామ !
 హతవిరాధ ! విధూతనర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౨౮

సీ॥ నావంటిదురితాత్మునకుఁ గల్గనేర్చునే?
 తావకీనపదాబ్జసేవనంబు
 ననుబోలుగర్విమనకు లభియించునే?
 త్వజ్జన్మవేళ సభ్యర్చనంబు
 నాబోటివిషభావునకును బ్రాప్తించునే
 తావకభక్తిసుధారసంబు
 నాయంతమోహంధునకు సమకూరునే
 తృన్ముఖరాకేందు దర్శనంబు
 గీ॥ ఏదిగతి నాకు రక్షకుం డెన్నెడయ్య ?
 నీ వనాదృతిఁజేసిన నీరజాక్ష!
 హతవిరాధ ! విధూతనర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౨౯

సీ॥ ఊణమైన నీపాదజలజచింతనలేని

మండభాగ్యుడ నైతి నిందిరేశ!

కలనైన నీకు మౌక్తిక యుడునంతటి

పాపకిర్మిడనైతిఁ బరమపురుష!

గడియనేపైన నిన్ గనులఁ గాంచనియట్టి

మూఢచిత్తుడనైతి మోహనాంగ!

ఒకపరిమైన నిన్ బ్రకటింపజాలని

దూరితాశ్మకుడనైతిఁ నోయజాత!

గీ॥ ఇతదౌర్భాగ్య నెలులైన నేలుకొందు

వమితవాక్స్యజలనిధి వైసనీవు

హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

30

సీ॥ చాలదే? శిలవృత్తి జరరాగ్నిఁ జల్లార్ప

సస్యవృత్తులకు నల్లాడనేల?

చాలదే? దప్పిక సమయింప నదిసీరె

పానీయములకునై పరుగులేల?

చాలదే? యొకగోచి జనశేదీయముఁ గప్ప

కౌశేయములకునై కలఁత యేల?

చాలదే? నిజబాహుశాఖయే దిండుగాఁ

బాలీసులకు నింతబాధ యేల?

గీ॥ చాలదే? భూమి శయ్యయై సౌఖ్య మొనఁగ

నీకృపాపాత్రిఁ డైనట్టినిపుణమతికి

హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

31

సీ॥ నీరదంబులలోని నీరం బనంగనొప్పు
 నీ సరసూపంబు నే నెఱుంగ
 గంగాదిసదులలో గల శీగ్రమును బోలు
 సీన్యాహూహంబు నే నెఱుంగ
 బ్రస్తుశస్తిశము బ'వాసలోకమునంటి
 నీ సభనాదుల నే నెఱుంగ
 భూగతజలము నా బొబ్బొందుచున్నట్టి
 నీయశరాశ్మశ నే నెఱుంగ
 గీ॥ సమృతవిధి నాగ చూకు లభ్యమయినట్టి
 నీ శుభార్చనతాంబు నే భజింతు
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమరపురాధినాథ! నీ తాసనాథ!

3-9

సీ॥ “న త్యాం తుమాన్యహం నయవిహీన” మ్మని
 పలుకుచుందువు జగత్ప్రభుడవగుట
 ఆమాటయే నిశ్చయము జేయబూనితి
 నేని లోకానిన మెల్లు జనుగు?
 కరుణారస మొకింతగలవాడు ప్రభు డౌట
 కర్తుడు లేనివా డద్దు డౌనె?
 మా యమ్మ నీశమ్మ నీ యంనవాసిని
 కరుణాస్వరూపిణి గాన నెన్ని
 గీ॥ కెట్లులెనను రక్షింప నెంచియుండె
 భయపడను జమ్మి నీవాడుపల్కులకును
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమరపురాధినాథ! నీ తాసనాథ!

33

సీ॥ ఆత్రిముతోడ దురాశావశుండనై
 సంసారకాంతార సరణిఁ జొచ్చి
 తాపత్రయాభీల దావాగ్ని పైఁ గ్రమ్మి
 గా నుడ్డుఁగుడుచుచుఁ గళవళించి
 కామరోషాది గాక్షసవర్గ మాహరి
 వాంఛ మీఁదికి దూఁక భయముఁ జెంది
 యేడ్చుటకై న నొక్కింత దార్శ్నములేక
 యలసతఁ గాంచుచున్నట్టినాకుఁ
 గీ॥ దావకపదాబ్జ సేవామృత ప్రవృష్టి
 దిక్కుగాక మఱెయ్యది దిక్కు లేదు
 హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ !

38

సీ॥ వద్దు వద్దుర! రామభద్ర! నాతో వాదు
 బలవద్విరోధంబుఁ బాడి గాదు
 ప్రభునికన్నను మొండి బలవంతుఁ డగుట నీ
 తొండిసేతల నాగకుండఁజేతు
 కనుచూపులో నిన్నుఁ గదలనీయక నిల్చి
 స్వాంతరజ్ఞువున నిన్ బట్టి కట్టి
 హృదయగుహను బెట్టి పదిలమొనర్చెదఁ
 గవివాక్య మిది వృథాగాదు సుమ్ము
 గీ॥ నేనుఁ గవినాదునో? కానో నీవె పలుకు
 కవినిగాఁ జేసితివి నీవకాదె! నన్ను
 హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ !

39

సీ॥ జ్ఞానశక్తులు బలై శ్వర్యముల్ వీర్యతే
 జస్సులు నీయందె సంవసించు
 నటుతాట భగవంతుఁ డనఁగ నీవొక్కడవే
 యగుదు వన్యం డెట్లు లగును ? రామ !
 కరిరాజు నెవరు రక్షణముఁజేసిరి ? తీర్తిలో
 కముల నల్లాడు కాకమున కెవఁడు
 ము న్నడ్డుపడియె ? వేల్పులలోన సర్వశ
 క్తుఁడవు జగద్రక్షకుఁడవు భక్త

గీ॥ వశ్యుండవు సత్కృపాసార్థి వళుల
 నేవకానందమూర్తివి నీవ దేవ !
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మర పురాధినాథ ! సీతాసనాథ ! 3౬

సీ॥ ఆరుగంటలకు నే నాచరించెద న్నాన
 మది యెందు కనఁ దెలియదుర ! రామ !
 తిరుమణికాపును దిద్దెద ముఖమందు
 నది యేల ననఁ దెలియదుర ! తండ్రి !
 గాయత్రి జపింతుఁగాని యే మది యని
 యడిగినయెడఁ దెలియదుర ! దేవ !
 భగవదర్చన నెట్టిపనిమీఁదఁ జేసెద
 వని యడిగినఁ దెలియదుర ! శ్రీశ !

గీ॥ వట్టిబూటక వేసంబె బెట్టుకొన్న
 మూర్ఖునకు నెట్లు నీపాదములు లభించు ?
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ ! 37

సీ॥ పట్టెడుజంధెముల్ పదిలంబుగా ధరిం
 చితి దానితత్త్వంబు జంతసేయ
 నఖిలకాలములందు హఃసేవసేయుఁ డం
 చని చెప్పునును దాని నాచరింప
 నేనూత్ర) మని యెవ్వరేనిఁ బ్రశ్నింప నై
 భాసనమనెద నద్దాని నెఱుంగ
 ననవరతంబు మిథ్యాచారమును బూని
 యును నైష్ఠ్యపుండ ననుచుండు లోక
 గీ॥ నంచనముసేయుటకు నిటువంటి దుష్ట
 శీలు నెటు బోలెదవా? దయాశీల! రామ!
 హతవిరాధ! విఘాతనర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

3౮

సీ॥ ప్రజలందఱకు మహాభక్తుని పగిది వే
 షముచేతఁ గన్పడు పడమతుండ
 హృదయమందున భక్తి యెట్టిదో తెలియని
 యట్టిదుస్తామసుం డైనవాఁడ
 హరిదాసుఁ డితఁ డని యనుట కొప్పిద మైన
 పల్కులాడెడునాత్మవంచకుండ
 నఖిలంబు నీకు సమర్పించితి నని వా
 జ్ఞాత్రింబె జెప్పుమర్నార్గరతుండ
 గీ॥ నింతపాపిష్ఠునకు సింక నెట్లు నీదు
 పాద సేవ లభించురా? పరమ పురుష !
 హతవిరాధ! విఘాతనర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

3౯

సీ॥ చలిపందిరిని జేరు జనులచందంబున

నొక్కతావునఁ గూడుచుండు లోకు
లట్టులే కృమముగా నరుగుచుండు రటంచుఁ

బెద్దలు జెప్పఁగా వినియుఁ గనియు
బుద్ధిలోపల దానిఁ బూని నిల్పుఁగలేక

దొక్కులాడుచు సుఖదుఃఖములకు
సుక్కుచు సొక్కుచు దిక్కుమాలినవారి

దిక్కుయి బోచు నీ దిక్కుజేరి

గీ॥ మొక్కులిడునన్నుఁ గావవే! మోహనాంగ !

దీనరక్షక! సర్వేశ! దేవదేవ!

హతవిరాధ! విఘాత సర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౪౦

సీ॥ సుఖదుఃఖములు గల్గుచో మోదభేదముల్

గానకుండెడునట్టి జ్ఞానిఁగాను

అనవరతంబు భక్త్యశితయమున మేను

మఱచియుండెడి శుభమతినిఁగాను

కామరోషంబు లుగ్రింబుగఁ బైఁగిమ్మ

వాని సుంత యడంచువాడఁగాను

నీదు తత్త్వము డెల్పు నిర్మలగ్రింధముల్

పఱియించునట్టి నేర్పరినిఁగాను

గీ॥ ఏమిగని నన్ను రక్షింతు విందిరేశ!

పరమ దౌర్భాగ్యుడను జమ్మి పద్మనాభ!

హతవిరాధ! విఘాత సర్వాపరాధ!

తమ్మరపునాధినాథ! సీతాసనాథ!

౪౧

సీ॥ నాగుణమేలరా? నళినాక్ష! సన్ బోధ
 నెంచెదవేని నీహృదయమందు
 నాగుణమేలరా? నళినాక్ష! సన్ బోధ
 నెంచవలెనేని నీ హృదయమందు
 నీదు కారుణ్యంబు నీ పెంపు నీ సొంపు
 నీ స్వభావంబును నీగుణంబు
 నీదు వాత్సల్యంబు నీ యుదారత్వము
 నీ మహామహిమయు నీ ప్రభుత్వ
 గీ॥ మెంచి రక్షింపు మిట్టి యకంచనజనుఁ
 బట్టి శోధింపవలయునే? పంకజాక్ష!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౪౨

సీ॥ ఆత్మవంచకులలో సగ్గిగణ్యుడ నేను
 క్షుద్రులలోన నక్షుద్రగతిని
 మర్యాద నేన యమర్యాదలకు నెల్ల
 చపలులలోపలఁ జపలమతిని
 పాపిష్ఠులం దతిపాపిష్ఠుడను నేన
 కామదాసులలో నఖండయశుడ
 క్షమఁ గృతఘ్నులలోనఁ గడుఁ గృతఘ్నుడ నేను
 దుండగీడులఁ జాల దుండగీడు
 గీ॥ నైతి నెట్టులు దుఃఖాబ్ధినంత చాటి
 నీపదాంభోజయుగళంబు నేను గాంతు?
 హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౪౩

సీ॥ నా యథూళి గణించి న్యాయశాస్త్రమురీతి
 దండింపఁ గా దండధరున కీవు
 న న్నప్పగింపకు నారాయణా! జగ
 న్నాభుడ వీవెట నన్ను బోవ
 శిక్షింప నీకుఁగా కీక్షితి నెవరికి
 గలదు స్వాతంత్ర్యంబు కలువహరణ !
 దండింప నెంతవేన్ దండింపు నీపాద

• తరుణాబ్జమున నొకతన్నుఁ దన్ని
 గీ॥ యట్టులైనను మతిగల్గి యడఁగియుండు
 నేమొ! దాసానుదాసుఁడనై మహాత్మ్య!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౪౪

సీ॥ తనకుమారునిఁ దండి దండితుఁ జేయుచో
 వల దని చెప్ప నెవ్వండు జాలు?
 తనపతియే సతితనవు నమ్మెడుచోట
 సన్మృదు వల దటం చనఁగఁ దరమె?
 తనతల్లి వివమిడఁ దలఁచెడునెడ దాని
 మాన్వసమర్థుడౌ మనజుఁ డెవఁడు
 తనుఁగొల్చువానిచే దై వంబు శిక్షింప
 రక్షింప నెవఁడు సత్ప్రభువుగలఁడు

గీ॥ తండి భర్తయుఁ డల్లియు దై వమీవె
 సహజముగ నాకు నగుదు వో సరసిజాక్ష!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౪౫

సీ॥ బానకీశ్వర ! నీదు చరణపంకజములే
 శరణం బటన్నసిశ్చయముతోడ
 నెల్లకాలంబుల నుల్లసంబునఁ గొఁగి
 లించుకొనెద విదలించి నన్ను
 నెట్టివైచినఁగాని నేను ని స్వదలక
 పెనఁగులాడెదఁగాని విడువలేను
 ఆకొన్న బాలుఁ డమ్మా ! యంచుఁ గాఢులం
 బడిన జనని నెట్టివై వఁగలవే ?
 గీ॥ వైచినను నెడబాయునే ? పాసెనేని
 మఱియొకటి దిక్కు గల్గునే ? మదనజనక !
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౪౬

సీ॥ నీలమేఘచ్ఛాయఁ బోలు దేహముతోడఁ
 దగుకారవింద నేత్రములతోడ
 నందమా సరిసరియవయవంబులతోడఁ
 గరితుండనిభ దోర్నగంబుతోడఁ
 జిఱుగంటమోతలఁ జెలఁగు ధనువుతోడ
 ముగ్ధమోహనముఖాంబుజముతోడ
 లలిఁ గృపామృతముఁ జిప్పిలుకటాక్షముతోడ
 సలలితమందహాసంబుతోడ
 గీ॥ నమితవాత్సల్యజలధి మా యమ్మతోడ
 వచ్చియొకమాటు నాకుఁ గన్పట్టుమయ్య
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౪౭

సీ॥ జేనెడుపొట్టకై భూనాయకుల ముంగి
 భుల బల్లివలె బడి యలతఁజెంది
 యొనగూర్చినట్టిదౌ ధనము దంధన మగు
 నని తలపోయుచు సహరహంబు
 సుమనస్సమారాధనము భరతాభీష్ట
 దము హనుమత్ప్రేమితము శుభదము
 రావణసోదర రక్షకమును చూపు
 కాకజీవాధారకము సతార్థ

గీ॥ భక్తనంజీవనంబునై బరంగునీదు
 పానుకాధనమే గొల్చిబ్రదుకువాడ
 హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౪౮

సీ॥ శృంగారమైనట్టి బంగారుశాల్వ చె
 అంగులు వెనుకఁ జీరాడుచుండ
 సతనీకుసుమకాంతి నవఘళించెడుమేని
 చాయ సల్దిక్కులఁ జాదుకొనఁగఁ
 దారహరిద్యుతితతి భక్తనయన చ
 కోరములకు జ్యోత్స్నయై రహింప
 వజ్రితనుత్రాణవై భవం బాశీతా
 భయకారణం బొచుఁ బ్రాణిమీట

గీ॥ నొక్కపరియైన నామది నొప్పిదముగ
 వచ్చి కన్నడఁజాలవా? వసరుహాక్ష!
 హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౪౯

సీ॥ ముద్దులు గురిసెడు మోముపై ముంగురుల్
 కొదమతుమ్మెదలనఁ గొమరుమిగులఁ
 గాటుక కన్నీరు కమలనిస్సృతసుధా
 సారంగురీతిఁ బెంపారుచుండ
 గళమున మేల్కొబంగరుకంటె పూర్ణేందు
 పరివేషకాంతులఁ బరిహసింప
 ధరణిఁ దోగాడుచుఁ దల్లిఁజేరఁగబోవఁ

గాలుసెతులు డస్సి నేల బొజ్జ
 గీ॥ సోకను బరుండి తలయెత్తి చూచు చిన్ని
 చూపులను నేడు నన్నిలు చూడవయ్య!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ! ౧౦

సీ॥ కాకపక్షములు మేఘంబుల హసియింప
 నెమ్మోము రాకేందునిన్ జయింప
 అమలినతారహారావళి నక్షత్ర
 ములకాంతి నుల్లసంబున గ్రసించ
 ఇందీవరశ్యామ నుండర దేహంబు
 ప్రవిమలాకాశగర్వము హరింప
 చిటునవ్వు వెన్నెలముఖువెల్ల డింపఁగ
 శ్రీరామచంగుడిడవై రహించు

గీ॥ నీచుబాల్యవపువుఁ గాంచునిర్మలుండు
 జూచునే యన్యమును దన్నుఁబోచు నంచు
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ! ౧౧

సీ॥ శరశరాసములు హస్తంబునఁ దాలించి
 ప్రేమతో సౌమిత్రి వెంటరాఁగ
 మకుటతటోల్లసస్మణిమాలికలకాంతి
 బాలసూర్యుని సొంపుఁ గేలినేయ
 సక్షయశరధి వెన్నంటి రిపుక్షయ
 మును దెల్పుటకు నృత్యమునఁ జెలంగ
 పృవిమలభాస మా స్వర్ణోపవీతంబు
 నీలాభ్రగతశంపఁ బోలుచుండ
 గీ॥ యజ్ఞరక్షణమునకుఁ బితౄజ్ఞ గాధి
 తనయుతో నేగునీచక్కఁదనము నెంత
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౨

సీ॥ తలఁబ్రాలుఁబోయు సీతాదేవిబాహుమూ
 లములపై నేత్రోద్దములపై న
 పార్శ్వస్థభామాళిపై నభానదులపై
 లలితాక్షతలనుంచు తెలెలపై న
 రత్నశోభితనూపురములబెడంగుపై
 స్వర్ణకౌశేయవస్త్రంబుపై న
 పైటచెరంగుపైఁ బాతరలాడుచుఁ
 జెలువొందునోరచూపులను నేడు
 గీ॥ జూడుమీ నన్ను నొకపరి సుందరాంగ!
 దయయొకించుకగలదేని దాచుకొనక
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౩

సీ॥ కామంబు నుంతయుఁ గారింపఁగాలేక

శాస్త్రనిషిద్ధముల్ జరిపిజరిపి
జరుపుచు జరుపంగ సమ్మతించుచు నుంచి
నిశ్చయముగ నిది నిజమురామ !
పదుగురు జూడంగ భక్తునివలె వేష
మును దాల్చి చరియితు ననవతరముఁ
బ్రకృతివశుండనై బిజ్జఁ గోల్పోయి సం
సారకూపంబున జారిపడితి

గీ॥ సభయహస్తంబుతోడ న న్నాదరించి
యుద్ధరింపుము వేగఁ బిన్దిదచరిత !
హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ!

గీ४

సీ॥ శరణాగతతాళి బిరుద మేమానురా?

దాసుని న న్నేలఁ దలఁపకున్న
నార్తరక్షకుఁ డన్నకీర్తి యేమానురా?
యూర్తుడ నాగతి నరయకున్న
వాత్సల్యజలధి వన్ వాక్య మేమానురా?
మూర్తుడ నగునన్నఁ బోవకున్నఁ
గరుణాబ్ధి వనెడు నీ ఘనత యేమానురా?
కరుణావిహీను నన్ గావకున్న

గీ॥ సరిమందారుఁ డనుట యేమాను దండి!
యర్థి నా ననుబోవవే సంబుజాక్ష!
హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

గీ५

సీ॥ బ్రహ్మరుద్రాది దేవతలెల్ల రెద్దాని
 శరములఁ దాలించి చెలఁగుచుందు
 మునిసంఘములు నిశ్యమును ఫాలమున దేని
 దాల్చుటకై ప్రయత్నంబొనర్చు
 నెద్దాని గాలి యొక్కంతయు సాకిన
 జడమేని ముక్తికిఁ జనుచు నుండు
 గాతమాంగనఁ బోసఁగా నెద్ది తానయై
 వాత్సల్యమును జూపి వరలె నట్టి
 గీ॥ సీపదాంభోజ రజమును నే భజింపఁ
 గోరుచున్నాడ నద్దానిఁ గూర్పుమయ్య!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

గీ॥

సీ॥ నావాఁ డనుచు నీమనంబున నుంచినఁ
 జాలు వెవేల్ గోరజాల రామ
 యెచ్చోటనుండిన నెచ్చోటఁ బండిన
 నెచ్చోట జనిన నింకేమిభయము?
 సర్వగతుండవై సర్వేశ్వరుండవై
 సర్వనియంతవై సర్వచేత
 నాచేతనాత్మజీవాధారకుండవై
 యమితవాత్సల్యాబ్ధి వైన నీకుఁ
 గీ॥ జేతు లెత్తి ప్రణామముఁ జేసినాఁడ
 సత్త్వముగ నేను నీవాఁడ జలరుహాక్ష!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

గీ॥

సీ॥ నీచజన్మ మొనంగి నిరయంబునం గూల్చు
 గావునఁ బాపంపుఁగర్మఫలము
 మంచిజన్మము నిచ్చి మంచిబోకముఁగూర్చు
 గావునఁ బుణ్యంపుఁగర్మఫలము
 వాత్సల్యనిధి వయి వారింపవే యవి
 రెండును బ్రాప్తింపకుండఁ జేసి
 యినుపనంకెల పాప మనియు బంగారునం
 కెల పుణ్యమనియుఁ బెద్దలు వచింతు
 గీ॥ జన్మమిడుటకు రెండును సమముకౌటఁ
 బుణ్యమును పాపమును నీవె పోనడంపు
 హతవిరాధ ! విధూతనర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతానాథ !

గీ.౩

సీ॥ కరిరాజుఁ గాచిన కరుణాబ్ధి వని యంగు
 ద్రాపదిఁ బోవు నుదారుఁడందుఁ
 బ్రహ్మాదు రక్షించు భక్తవత్సలుఁ డందు
 వల్లవీజనమనఁబ్రభుఁడ నందు
 గజపతి నేలెడుఘనబుద్ధి వనియందు
 నక్కూరుఁ బోవుచుదయాభు వందుఁ
 గాకంబుఁ బోషించు శ్రీకరుఁడనియందు
 నాపాలిభాగ్య మైనాఁడ వందుఁ
 గీ॥ బోవుమా ! రామ ! యంచు వాపోవుచుందు
 నేమిచేసినఁ జేయు మింకేమనందు ?
 హతవిరాధ ! విధూతనర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతానాథ !

గీ.౪

సీ॥ స్వాభావికముగ సర్వంబు నీదై యుండ
 నేను నాది యటంచు బూని మోహ
 మాత్మవంచకుండనై యత్యంతదుఃఖంబు
 లందితి “మునుపు” గోవింద! యిప్పు
 డిది నాదికాదు నీయది నేను నీవాడ
 నని యప్పగించితి గనుక నీవు
 స్వామివి న న్నెట్లు జరిపిన జరుపుము
 మంచిచెడ్డలు మది నెంచబోక
 గీ॥ భారమంతయు వీడి నీపాదయుగళి
 నిర్భయత నిర్భయత నుందు నీరజాక్ష!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౬౦

సీ॥ బంగారుధనువులు రంగారుచుండంగ
 వామహస్తముల భాస్వరము లగుచు
 సన్నద్ధకవచులై సర్వాశ్రితవ్రాత
 దాస్యపరాధీనతత్వ మొప్పు
 సర్థచంద్రాకార మగుశరంబులఁ గుడి
 కేల ధరింపుచు లీలతోడఁ
 జిఱునవ్వు కెమ్మోవిశృంగారమును బెంప
 భక్తాధయప్రదప్రభుత మెరయ
 గీ॥ నీవునుం దమ్ముడును దోడునీడ లగుచు
 నాకు సాక్షాత్కరించు తెన్నుండు? రామ!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౬౧

సీ॥ శపమొనర్పంగ నెంచి జపమాలఁ జేబూన
 నది తటాలున భూమియందుఁబడును
 ధ్యానంబొనర్పంగఁ దలఁచి కూర్చుండినఁ
 బైపయి నిద్దుర ప్రిబలుచుండు
 ధరణిపై సాష్టాంగదండ మర్చింప నెం
 చిన మనం బినుమంత వినదు మాట
 నీనామమును బల్కు నేఁ గోరఁగా జిహ్వ
 నేయ దద్దాని విధేయమగుచు
 గీ॥ తనువె పృత్యక్షశత్రువై తనరుచుండ
 దీని పొత్తిక మాన్పవే దేవదేవ!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౬౨

సీ॥ స్థూలప్రకృతియాచుఁ జూడట్లు దేహంబు
 స్వాంతంబు సూక్ష్మ మా ప్రకృతియగును.
 స్థూలదేహం బొక్కచోఁ బడియుండు స్వ
 భావంబుగల చాట బాధలేదు
 సూక్ష్మశరీర మెచ్చోనైన దిగు స్వ
 భావంబుగలచాట బదియునాల్గు
 జగములఁ జరియించి క్షణములో నెప్పటి
 యట్ల సమీపంబు నంద నిలుచు
 గీ॥ నట్టిదొంగను నీదు పాదాంబుజముల
 యం దణచిపెట్టి వదలకు మయ్య యెపుడు
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౬౩

సీ॥ నర్వధర్మంబులు జయ్యనఁ ద్యజియించి
 నన్నొక్కని నె శరణంబు చొరుము
 నేను నీదగు పాపనిచయ్యఁబు బోదోలి
 యభయంబు గూర్చెద నడలబోకు
 మని చరమశ్లోకమున నీవుచెప్పిన
 మాటల సమ్మి జంజాటమెల్ల
 మాని నీపాదపద్మంబులే శరణంబు
 గా నమ్మియుంటి నిక్కముగ నాదు
 గీ. నమ్మిని నమ్ముచేయక నమ్మితిని
 ర మ్మభయ మిమ్ము ఘోరపాపమ్ముఁ జిమ్ము
 హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ! ౩౪

సీ॥ జ్ఞానస్వరూపుడ వైన నిన్ మెప్పింప
 విద్య యున్నదే? భక్తివిద్యగాక
 శ్రీసనాథుడ వాచుఁ జెలగు నీ కర్పింప
 ధనమున్నదే? మనోధనము గాక
 పరమాత్మ వగు నీకుఁ బరితోషముం గూర్చు
 ఫల మున్నదే? యాత్మఫలము గాక
 భక్తవత్సలుడవై బరగు నీదరిఁ జేరు
 పథ మున్నదే? ప్రపత్తిపథముగాక
 గీ॥ నిఖిలమును నీవుగా నెంచు నిపుణమతికి
 నియతి యున్నదే? కైంకర్యనియతిగాక
 హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ! ౩౫

సీ॥ నిజము విచారింప నీ వెట్టులుందువో?

యెచ్చట నుందువో? యెవఁడెఱుంగు
నై నను నభినవత్రాయతేక్షణుఁ డని
యిందీనరశ్యామసుందరుఁ డని
కోదండధరుఁ డని గుణాధి యని కరు

ణావార్ధి యని మహానందుఁ డనుచు
నాగమము వచించు నలులౌట నీరూప
మునుఁ జూడఁ గోరితి మనమునందుఁ

గీ॥ గామితార్థుఁ డగుట నిక్కంబయేనిఁ
గానర మ్మొక్కపరియైన గరుడగమన!
హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౬౬

సీ॥ చండాతపంబుల మండిపోయెనువేళ

శీతాంశులై త్యంబుఁ జెందువేళ
సభ్రమండలములో నలసతఁ గనువేళ
నరకయాతనలచే నలఁగువేళఁ

బవనంబులోఁ జిక్కుబడి కొట్టుకొనువేళ
వర్షధారల భూమిఁ బడెనువేళ
నన్యగతుండనై జతరాగ్నిఁ బడువేళ

బురుషు నండంబుల బొరలువేళ

గీ॥ మాతృగర్భంబునం జొచ్చి మలయువేళ
దిక్కు నీవొక్కడవెకదా? దేవదేవః
హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౬౭

సీ॥ గర్భగుహంతరగతుడనై మలమూత్ర
ములరొంపిలోఁ దల మునుగువేళ
వేయిజేళ్లులు గుట్టువిధమున శ్రీమగల్గ
వికటమా ద్వారాన వెడలువేళ
దోమలీగలు బాధితుని జేయ వారింప
గాతేక శోకాగ్నిగ్రాసువేళ
బాల్యకౌమారయావనవార్ధకంబుల
సలఁగుచు మృత్యువు గలుగువేళఁ

గీ॥ బుణ్యపాపలోకములకుఁ జోవువేళ
నీవె యాత్మసఖుండవై నిలిచె దార!!
హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౬౮

సీ॥ స్థావరోద్భిజ్జాండజములయందును జరా
యుజములలో జన్మ మొందునపుడు
కలయోనులందెల్ల గర్భాద్యవస్థల
నొడలెఱుంగక కడు బడలునపుడు
తై శవాద్యఖిలసశాస్త్రప్రసఖదుఃఖ
జోలికాహతుడనై తూలునపుడు
మృత్యువశుండనై మిడుకుచుఁ బాపపు
ణ్యపుసంకెలఁ జిక్కి యడలునపుడు

గీ॥ నొక్కపరి నిన్ను స్మరియించియుంటినేని
యిట్టి తను వేల గల్గురా? యిందిరేశ!
హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౬౯

సీ॥ ఒకమాటు నిన్ వేడుకకునైన బిల్చిన
 ఘోరదుఃఖాగ్ని గాగుచునె? రామ
 ఒకసారి నీశక్తి బ్రకటించినయేని
 దుష్టజన్మంబు లెత్తుచునె? రామ!
 ఒకక్షణమైన నా కొరవైన నీవేవ
 తోడ్కోడఁ గట్ట మొందుదునె? రామ!
 ఒకగడె యైన నిన్ను కలుషం జూచిన
 మదిలోనఁ జింత నొందుచునె? రామ!
 గీ॥ ఒకనిముసమేని నన్ బోవు మో దయాభి!
 యనుట గల్గిన భవ మేటికబ్బు? రామ!
 హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

20

సీ॥ శారీరిభుచికన్న ఘనుడనే? నీనామ
 జపసార మెఱుగంగ జగదధీశ!
 ఉద్ధవుకంటె నే నుత్తమజనుడనే?
 నీతత్వ మెఱుగంగ నీరజాక్ష!
 ప్రహ్లాదుమించిన భక్తుండ నగుచునే?
 నీరూప మెఱుగంగ నిఖిలరూప!
 వాల్మీకిమునికంటె బరమవిజ్ఞానినే
 నీఁథ లెఱుగంగ నిష్కళంక!
 గీ॥ ఏమి గని నన్ను రక్షింతు విందిరేశ!
 శాయ మున్నది నీమక్తంకర్యమునకు
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

21

సీ॥ దయచేసితివిగదా? దండ మర్పింపంగ
 శరము నా కొకటి లక్ష్మీవిహార!
 నిర్పించితివిగదా? నేత్రము లొకరెండు
 నీమూర్తి సేవింప నీరజాక్ష!
 కల్పించితివిగదా? కరయుగ్మమును నీదు
 పాదముల్ బూజింపఁ బరమపురుష!
 కల్పించితివిగదా? కాశ్యపు నీకుఁ బ్ర
 దక్షిణము లొనర్ప దైత్యహరణ!
 గీ॥ తను వొసంగితి విట్లు నిదరికేఁ జేర
 సాధనంబుగ వాత్సల్య జలధివౌచు
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౭౨

సీ॥ నాకు నాల్గు నొసంగినాడవు నీదివ్య
 నామంబు జపియింప శ్రీమనోజ్ఞ!
 నాకు ఘ్రాణ మొసంగినాడవు నీపాద
 తులసి నాఘ్రాణింప దురితశమన!
 నాకుఁ జిత్త మొసంగినాడవు నీకుణ
 చింతనం బొనరింప శ్రీనివాస!
 నాకు వాకు నొసంగినాడవు నీకథా
 గానంబు గావింప జానకీశ!
 గీ॥ ఇన్నిటి నొసంగి రక్షించునిన్నుఁ గొల్వ
 నేరని కృతఘ్నుడను జమ్మి మారజనక!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

23

సీ॥ ప్రకృతికిఁ బ్రత్యగాత్మకు ధారకము పోష
కము నీవ యగుదు నిక్కముగ భూమి
నేవేళ కెవరి కేమేమి కల్పింపంగ

వలయునో? దానిఁ గల్పన మొనర్చి
రక్షణం బొనరించు రక్షకుండవు గాన

గతివి భర్తవు నధిపతివి సాక్షి
వాత్మసఖుండవు నై నట్టి నీదు శ్రీ
చరణాంబుజంబులే శరణమంచు

గీ॥ నున్నవాడనురా నను గన్నతండి!
వాస్తవమె పల్కుచుంటినో వనధిశయన!
హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ !
తమ్మరవురాధినాథ! సీతాసనాథ !

౭౪

సీ॥ కోటిసూర్యులకాంతిఁ గొమరొప్పు న ప్పర
మవ్యోమమందు సంభావ్యమగుచు
జ్ఞానశక్తులు బలై శ్వర్యముల్ వీర్యతే
జంబులు గొల్వ విస్తార మగుచు
ఒకకాలు ముడిచి వేరొకకాలు జాపి దీ

వ్యద్రాక్షభూషల నందమగుచు
శ్రీభూమినీళలు జెలువొండగా భోగి

భోగస్థమై దివ్యపూజ్యమగుచు
గీ॥ బరగు నీ పరవాసుదేవస్వరూప

మెప్పు డిఁకఁ గాంచగలను! మా యప్ప చెవుమి
హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
తమ్మరవురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౭౫

సీ॥ గతజన్మములలోనఁ గరుణానిధీ! నీకు
 నొకసారి మృక్తియే యుంటినేని
 గతకల్పములలోనఁ గమలేశ! నీనామ
 మొకసారి నుడివయే యుంటినేని
 గతదినంబులలోనఁ గామితార్థ! నిన్ను
 నొకసారి విల్పియే యుంటినేని
 గతవర్షములలోనఁ గాకస్థితిక! ని
 నొకసారి పూజించి యుంటినేని
 గీ॥ మఱల జన్మంబుఁ గాతునే! మదనజనక!
 పాడుబుద్ధిని చెడిపోయినాడగాక
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౭౬

సీ॥ దేహ మాత్మయటంచు మోహ మొందుటఁగదా?
 నాది సర్వమటంచుంగవలసె
 దారసుతప్రేమ దవిలియుండుటఁగదా?
 కామాగ్నిలోఁ బడి కాగింపవలసె
 విషయసుఖాసక్తి వీడించుట నెకదా?
 ధర్మమార్గము లెల్లఁ దలఁగవలసె
 ద్రవ్యాభిలాష మెతయుఁ గల్గుట నెకదా?
 లోభమానవులకు లొంగవలసె
 గీ॥ హృదయమున నిన్ను నమ్మని హేతువుననె
 యిన్నికష్టంబు లొందుచు నేడ్వవలసె
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౭౭

నీ॥ శంఖంబుఁ జక్రంబు శౌభ్యంబు గదయును
నందకం బిరుగడలందు వెలుగ

హరికిరీట కేయూర కంఠాకట

శాంగుళీయకనూపురాలి యెసఁగ

మేఘంబుపై నున్న మెఱుంగుచందంబున

వలనొప్పు పచ్చనివలువ దనఁ

భక్తరక్షాదీక్షుఁ బ్రధనహించినయట్టి

బాహుచతుష్కవే భవము గలుగ

గీ॥ క్షీరసాగరమందున శేషశాయి

వైన నిన్ గాంచుటపును నా కబ్బగలదొ?

హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! నీతాసనాథ!

25

నీ॥ తరుణారవింద నేశ్రీప్రాంతముల సత్కృ

పానదు లెపుడు జాల్వారుచుండ

హస్తవల్లవమునం దలరు పిల్లనగోవి

మోవితో బాంధవ్యమును ఘటింప

నెమిలిపించవునండ కనునీయ మై శిర

స్థలమునఁ గాంతులఁ జెలఁగుచుండఁ

గాళ్ళకుఁ గలరత్న కలితనూపురపుశం

ర్పుశరావ మతులమై జానువీణ

గీ॥ వేణుగోపాలమూర్తివై వెలుయునీడు

విభవ మెన్నఁడు గాంతురా? వేదవేద్య!

హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! నీతాసనాథ!

26

సీ॥ ఆజానులంబ బాహుచతుష్టయముతో

దివ్యకండలముణి దీప్తితోడ

హరకిరీటాంగ దాదిభూషాభితో,

గౌసుభరత్నవక్షుబుతోడ

వనమాలికావృణ సనుషలానంబుతో

లలితసౌవర్ణచేలంబుతోడ

నింద్రానీలచ్ఛాయ లీనాదేహంబుతో

కరుణాకటాక్షవీక్షణముతోడ

గీ॥ దేవకీవసుదేవుని కీవు పురిటి

యింటఁ జూపినరూపంబు నే స్మరింతు

హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !

తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౮౦

సీ॥ దారసుతాదులందలి మోహమును వశ

మెల్లెడ నొడలిపై నెల్లకొనుట

వివశుండనగుచు నిర్వేదంబుతోదుత

నడలుచు నడలుచు బడలుచుంటి

దురితలతావభూల్ దునుషఁజాలిననీదు

నామ మన్ఖడ్గంబు నాకునిమ్ము

దానిచే మోహబంధంబులు వీడు నం

చంచును గాన ననంత ! నీదు

గీ॥ నామమే తారకం బని నమ్మినాడ

కామితార్థద ! నీమందుఁ గల్లలాడ

హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !

తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౮౧

సీ॥ కామంబుకన్న బల్ గడును కోధం బెన్నఁ
 గామవిఘ్నంబౌటఁ గల్గు నద్ది
 కాముని గెల్చిన కాత్యాయనీపతి
 కోపంబును జయింప నోపఁడయ్యె
 నాత్మశత్రువులలో నగ్నిగణ్యంబు లీ
 రెండింటి నిఁక నీవె చెండవలయుఁ
 గాని నాచేత నే మానురా! శ్రీరామ!

సర్వజ్ఞుడవు మఱి సర్వశక్తి
 గీ॥ వార్తరక్షకుడవు జగదంతరాత్మ
 వైననీకు నమస్కృతి లే నొనర్తు
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౫౨

సీ॥ వెన్న దొంగిలినాడవే' యని నంచుని
 సతికోపపడ మది నణగుకొనుచు
 మిథ్యాగళదబ్బప్పమిళితలోచనముల
 సాంపుగ నటు నిటు చూచుకొనుచు
 సరచేతఁ గల్గిన హైయంగవీసంబు
 మాటిమాటికి నోట మాటికొనుచు
 బర్హిపింఛము దలపై చలింపగ మాట
 లాడక తనయంత నాడుకొనుచు

గీ॥ బాలకృష్ణుడ వైనట్టి పాభవంబు
 నేను నేవించు పెన్నఁజో నీరజాక్ష
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౫౩

సీ॥ ఒకమాటు నీపాదయుగళంబు నేవింప

నుత్సాహ నయ్యెడ నో రమేశ!

ఒకమాటు నీయర్చనకు నె న సంతోష

పడకయుండెదవయ్య! పరమపురుష!

ఒకమాటు నీకథల్ బ్రకటించుటకుఁ బ్రయ

త్నం బొనర్చుచునుందు సంబుజాక్ష!

యొకమాటు నీదుఃఖోన్నతిఁ జి తించు

తలపు సేయక యుందు దానవారి

గీ॥ ఇట్లు చంచలమతితోడ నెల్ల వేళ

నుల్ల మెఱియంగ నేడ్చుచునుంటిఁ దండీ!

హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౮౪

సీ॥ కనుగొనఁజే! నన్నుఁ గరుణాబ్ధి నమచుఁ గం

కణముఁ దాల్చినయట్టి ఘనగుణుండు

దయః జూడఁజే! నన్ను దానపోషకుఁ డంచు

బ్రథ వహించినయట్టి రఘుకులుండు

రక్షింపఁజే! నన్ను నక్షీణసత్త్వండ్

నని చాటుకొనుట యచ్చుతుండు

చేపట్టఁజే! నన్నుఁ జేయిమోడ్చినవారిఁ

జేయిపడనియట్టి శ్రీవిభుండు

గీ॥ పోవఁజే నన్ను లోకాళిఁ బోచువాఁ డ

టంచు ధైర్యంబుఁ గాంచితి సంబుజాక్ష!

హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౮౫

సీ॥ ఆర్ద్రాపరాధి కాకానురుఁ డెల్లలో
 కంబుల నల్లాడఁ గావలేడె?
 శత్రుసోదరునైన మైత్రితో వీక్షించి
 సాంపుమీఱంగ రక్షింపలేదె?
 గృద్ధయ టంచనఁగాఁబోక యజ్ఞటా
 యువున కక్షయలోక మొసంగలేడె?
 హీనజాతి యటంచు నెంచక గుహుని కాఁ
 గిలికి దేహం బిచ్చిమెలంగలేదె?
 గీ॥ నేను జేసినపాపమా? జానకీశ!
 దర్శనం బైన నొసంగంగఁ దలంపులేదు?
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ!

౮౬

సీ॥ నీలోన వసియింతు నీలోనఁ జరియింతు
 నీలోన నిద్రింతు సేరజాక్ష!
 నీలోన మేల్కొందు నీలోన విహరింతు
 నీలోన భక్షింతు నిర్మలాత్మ!
 నీలోనఁ గూర్చుందు నీలోన నిల్చుందు
 నీలోనఁ బల్కుదు నిఖిలదూప!
 నీలోనఁ జూతును నీలోన విందును
 నీలోన వనుదును నీలదేహ !

గీ॥ ఇట్టులయ్యును నిన్ను నే నెఱుంగనైతి
 నాదు పాపంబొ? నీమాయయో? దలంప
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౮౭

సీ॥ జలరాశిగతకలశంబున కంతర్బ

హిస్సుల జలము రహించుమాడ్కి.

చిదచిదీశ్వరతత్త్వసిద్ధాంత మైన నీ

వాసుదేవస్వరూపంబు నాకు

నంతర్బహిస్సులయందు వ్యాపించియు

న్నను గానలేనైతి మనుజసింహ!

తనసమీపంబునఁ దనరుచున్నను గప్ప

కమలంబు గ్రహియింపఁగలదె? తండ్రి!

గీ॥ ఎందుకును గొరమాలినహీనవర్త

నుండనై చెడిపోవుచునుండువాడ

హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాననాథ!

౨౪

సీ॥ తడవునేయక వచ్చి దయసేయు మభయమ్ము

ఘోరపాపములెల్లఁ బొఱఁజిమ్ము

దాసుఁ డర్పించెడు దండముల్ గైకొమ్ము

చిల్లరదేవుళ్ళ నొల్లసుమ్ము

స్వామివి నీవు నీ స్వమ్ము నేను నిజమ్ము

బక్కబంటుగనైనఁ బట్టుకొమ్ము

జానకియొడిలోని చంటిబిడ్డను నుమ్ము

తమకు నేమాదునో తలఁచుకొమ్ము

గీ॥ బిడ్డఁడు భవాభిలోఁ బడి యుడ్డుగుడువఁ

బ్రోవవేనియు నీకీర్తి పోవుఁజుమ్ము

హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ! సీతాననాథ!

౨౫

సీ॥ కరుణాబ్ధి వగుట నిక్కమయేని నా కొక్క
 పర్యాయమైనఁ గన్పడఁగరాదె?
 దీనరక్షకుఁడౌటయే నిజమేని యీ
 దీనుని భవభీతి దీర్చరాదె?
 ఆశ్రితమందాచుఁ డనుట నిశ్చయమేని
 నాశ్రితు నొకసారి యరయరాదె?
 దిక్కుమాలినవారి దిక్కౌట దృఢమేని
 దిక్కుమాలిన నన్ను దిద్దరాదె?
 గీ॥ పెట్టుకొంటివి పెదపెద్దబిరుదులన్ని
 నన్ను బోచితివేని యవన్ని నిజమ
 హతవిరాధ! విఘాతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౯౦

సీ॥ వారి బోచితి వంచు వీరి గాచితి వంచు
 నన్ బోవ వేల! శ్రీనాథ! యంచు
 బిడియపెట్టఁగనేల? విశ్వవల్లభ! యంత
 మర్హత లేదు లేదయ్య నాకు
 నా పాపరాసులు నష్టమొందఁగలేదు
 శుష్టకామము లెల్లఁ ద్రుంగలేదు
 నామసంబున నిన్ను సమ్మియుండఁగలేదు
 విశ్వాస మొకయింత వెలయలేదు
 గీ॥ సర్వసముండవు సీ వేమిచలువఁగలవు
 నాయొనర్చినకర్మంబె నన్నుఁజెఱచె
 హతవిరాధ! విఘాత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౯౧

సీ॥ నేద్రాపుత్రీర్థంబు నీదుశ్రీపాదతీ

ర్థంబుగాఁ గరుణింపు మంబుజాక్ష!

నేఁ దినునన్నంబు నీకు నివేదిత

మైనదానిఁగఁ జేయుమా ! రమేశ !

నేనాడుమాటలు నీకథాగానంబుఁ

గా నొనరింపు మఖండతేజ !

నే. జేయువనులెల్ల నీకుఁ దైంకర్యముల్

గాఁ గటాక్షింపు మర్కటప్రకాశ !

గీ॥ నేను భావించుభావంబు నీదుత్తస్త్వ

భావముగ స్థిరపరుపవే ! పరమపురుష !

హతవిరాధ ! విధూత సర్వాపరాధ !

తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౯౨

సీ॥ నీమహత్త్వ మెఱుంగనేరని కుమతులు

ని న్నొకశూన్యగా నెన్నుచుందు

చంద్రుని జూడంగఁజాలనిజాత్యంధుఁ

డబ్బుండు లేడనియన్నమాత్ర

లేకయేబోవునే? లోక మామోదింప

దే? నీవు లే వని చేబె యొకఁడు

పల్కిన నీస్వరూపము లేకపోవునే ?

నీదాసు లానందనిధులుగారె ?

గీ॥ ఎవ్వ రేమన్న నాకేల రవ్వ? నీదు

చరణసేవకుఁగా నన్ను సలుపుకొనుము

హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!

తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౯౩

సీ॥ పర్వసర్వంసహ చక్రంబు నెల్లెడ
 నిండుచు ధగ్గని మండిపడుచు.
 జ్వాలాక రాశవిశాలార్చులను దిగ్ది
 శాంతరములయందు నలమిఁకొనుచు
 మత్కృతపాపకర్మయుగాంత వహ్నులు
 గ్రసించు బూని నన్ గ్రందుకొనిన
 సీనత్కృతపాజలనిధి యేచి స్వీయ త
 రంగహస్తములతోఁ బొంగిపారలి
 గీ॥ గండడఁచి వాని మావఁగాఁగల దటంచు
 పమ్మియుండెద నిత్యంబు నెమ్మనమున
 హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ !

౯౪

సీ॥ శ్రీరమామానినీ చిత్తాంబురుహపూష !
 పూషాన్వయాభిసంపూర్ణచంద్ర!
 చంద్రార్ధమకుట సంజితతారకనామ!
 నామనిరితపాపనామరూప!
 రూపరూపితదివ్యరూప నైభవయుక్త!
 యుక్తధీవిభవసంసక్తభావ!
 భావనాతీతసత్ప్రభవాలంకార!
 శారణకారణాఖండతేజ!

గీ॥ తేజమొప్పుర నాముండు దేవదేవ!
 దేవితోఁగూడ నిలఁగదే దివ్యచేహ!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౯౫

సీ॥ యోగంబునేర్వంగ యోగవిడుడఁగాను
 దానధర్మముఁ జేయ ధనినిగాను
 నీచరిత్రరచింప నేర్చు సత్కవిఁగాను
 నుతియొనరింపఁ బండితుడఁగాను
 తత్త్వంబుఁ జింతింపఁ దత్త్వవేత్తనుగాను
 నిను భజింపఁగ భక్తినిధినిగాను
 సర్వంబు నీ కిడ సత్ప్రసన్నుడఁ గాను
 మనసు నీ కొనఁగ నిర్మలుడఁగాను
 గీ॥ ఇట్టిహీనుని నన్ను జేపట్టి యహహ!
 యమితవాత్సల్యమునఁ బోవ నరసెదీవు
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

F E

సీ॥ నీవు రక్షకుడవు నేను రక్ష్యుడ నాదు
 తండ్రి వీ వేను బుత్రుకుడ నాదు
 శేషివి నీవు నే శేషుడ నాదును
 స్వామివి నీవు నే స్వమ్ము నగుదు
 ప్రభుడ వాదువు నీవు బ్రజ నాదునేను దే
 వుడవు నీ వైన దాసుడను నేను
 భర్తవు నీవు నీభార్యను నే నాదు
 నీవు జేయుడ వైన నేను జ్ఞాత
 గీ॥ నిట్టినంబంధ మున్నది యిద్దఱకు నిఁ
 కెట్లు న స్వీడఁ దలచెదో యిందిరేశ!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

F 2

సీ॥ శ్రీకరుణాసింధు శ్రీతదీనజనబంధు
 తరుణాబ్జనేతుఁ సౌందర్యగాతుఁ
 సీలమేఘశరీరు నిరుపమసంచారు
 భక్తచిత్తనివాసు స్వర్ణవాసుఁ
 గరభృతకోదండిఁ గాంచనమయకాండు
 పాలితామరనాథుఁ బనితసాధు
 శరణాగతత్రాణు జగదవనధురీణు
 సద్ధర్మపక్షు విశాలవక్షుఁ
 గీ॥ బ్రవిమలాసనజితచంద్రుఁ రామచంద్రుఁ
 నిన్ను నేవించుచుందు నానెమ్మనమ్మున
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౯౮

సీ॥ అంభోజనేతుఁ న కంభోజనాభున
 కంభోజపాదున కఘహరునకు
 సకలభూతాత్మకు సకలాధిపతికిని
 సకలరూపునకును శాంతినిధికి
 దీనరక్షకునకు దీనబాంధవునకు
 దీనపాక్షికునకు దివ్యమతికిఁ
 బరమపూరుషునకుఁ బరమాత్మునకు ధర్మ
 పరునకుఁ బరుసకుఁ గరముభక్తి
 గీ॥ నీకొనరైడఁ బ్రణతులు సీరజాప్త
 కులజలధిసోమ ! శ్రీరామ ! కలితధామ !
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౯౯

సీ॥ అపాకృతంబయి యలకు నీదివ్యమం
 గళవిగ్రహమునేవ గలుగుటెపుడొ?
 భక్తరక్షయె తమపనిగఁ బూనిన నీదు
 కమనీయబాహువుల్ గాంచు టెపుడొ?
 ఆశ్రితావళి కభయంబుఁ గూర్చెడినీదు
 పాదసాన్నిధ్యంబుఁ బడయు టెపుడొ?
 గరుడాదిపార్శ్వ గణసేవితము నీదు
 వైకుంఠనగరికి వచ్చుటెపుడొ?
 గీ॥ యవ్యయానందవాఙ్మనోలాడు టెప్పు
 డెప్పు డెపు డీకఁ జెప్పవే యిందిరేశ!
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ ! ౧౦౦

సీ॥ ఆకాశ మనెడి మహాకళాభవనంబు
 గల్పించి నక్షత్రగణము మణి వి
 తానంబుగాఁ గూర్చి ధారణీస్థలి నాట్య
 రంగం బొనర్చియు రాత్రిఁబవలుఁ
 డెరలుగా నిర్మించి దీపంబులుగ సూర్య
 చంద్రుల నియమించి సకలచేత
 నాచేతనావళి సంతయుఁ బాత్రముల్
 గాఁ జేసి లీలాప్రకర్ష మొప్పు
 గీ॥ సూత్రధారివి నీవునై సాంఘజిల్క
 నాటకం బాడుచుంటివి నళిననేత్ర!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ! ౧౦౧

సీ॥ బ్రతికినన్నాల్లు నా పావననామసం
 స్మరణం బొనర్చిన, మానవులకుఁ
 బ్రాణాత్యయస్థితి బ్రాప్తిగా రాదు.
 వలె గొయ్యవలె స్మృతి, వదలియుంట
 నంతిమస్మరణం బొకింత గల్గకయున్నఁ
 గాని ఋణముఁగొన్నవానిఁబోలి

వై కుంతనగరనివాసంబుఁ గల్పింతు

నిది నిజం బని చేతులెత్తి శపథ
 గీ॥ మీ మోసర్చితి వింక నా కేమిభయము
 నామమే వాగుచుండెదఁబ్రేమతోడ
 హతవిరాధ! విఘాత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౦౨

సీ॥ కాను బ్రాహ్మణుడను గాను క్షత్రియుడ వై
 శ్యుండనుగాను శూద్రుండఁగాను
 గాను వర్ణిని గృహగతుడను నేఁ గాను
 గాను వసస్థుడఁ గాను యతిని
 సర్వజగజ్జాల, జన్మస్థితి ధ్వంస
 కారణకారణాకారుడవయి

యాశ్రితమందారు, డని కీర్తిఁ గాంచు నీ
 దాసదాసులదాస దాసుడ నని

గీ॥ నిర్ణయముఁ జేసికొంటిని నీరజాక్ష !
 దాస్యము స్వభావన త్రయై దనరు నాకు
 హతవిరాధ! విఘాత సర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౦౩

సీ॥ స్నానంబు లనుచు వేసార్లు గడ్డిసఁగాని
 దుర్గంధ మిసుమంత దొలఁగకుండు
 ఆహార మనుచాంతరావధం బెంతెంత
 వాడిన సంతతఁ బ్రబలుచుండు .
 వస్త్రంబు లనుచుఁ బైపై నఁ గట్టెడునట్టి
 గుడ్డకట్లకు లోనఁ గుఱియిండు
 భూష లనుచుఁ గట్లు పోకుండఁ బెట్టిన
 బరువుచే భారమై బరఁగుచుండు

గీ॥ నెత్తునీముల నెల్లెడ నిండియుండు
 తను వను వ్రాణంబు మాన్పవే? దనుజహరణ!
 హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
 తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ! (౦౮

సీ॥ మాతృగర్భగుహసమానకారాగార
 వాసదుఃఖముల్లెల్లఁ బాసిపోవ
 గత్తివాదరమీఁది గమనంబుపోలిక
 దుర్గమంబై నట్టి తోవలే?
 వాత్సల్యజలధివై పరకృపాశరధివై
 చాశరధివియునై దనరునీకుఁ
 జేతు లెత్తి నమస్కుఁ జేసెద నిదియె నా
 కనుకూలతర మగునట్టి బాట

గీ॥ యన్నిట నకించనుండనై యున్ననాకు
 నర్థమందార! నీవె దిక్కుతివెపుడు
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

సీ॥ వైఖానసుఁడ నని వదరుచుండెదఁగాని
తన్నార్గ మెట్టిదో తలఁపనైతి
అర్చనఁజేయున ట్లభినయించెదఁగాని
యర్చావిధానంబు నరయనైతి
భక్తి నేయుఁ డటంచుఁ బల్కుచుండెదఁగాని
నే భక్తిసలుపంగ నేరనైతి
సత్ప్రపన్నునిరీతిఁ జరియింతునేగాని
ప్రపదన భాగ్యంబుఁ బడయనైతి
గీ॥ ఇట్టి నిర్భాగ్యుఁ డీలమీఁద బుట్టఁబోడు
పుట్టెయ్యుండడు నిజముగఁ బుట్టిలేడు
హతవిరాధ! విధూతసర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౦౬

సీ॥ మత్ప్రీతామహులచే మానితార్చనలను
గైకొన్న సద్గుణకలితుఁ డనుచు
మాతండ్రియొనరించు మహితకైంకర్యముల్
స్వీకరించెడు కృపాసింధు వనుచు
ననవరతము శరణాగతరక్షణ
బద్ధకంఠుఁడైన ప్రభుఁడ వనుచు
మొక్కినవారలఁ జక్కనివాత్సల్య
భావముచే బోచుదైవ మనుచు
గీ॥ మహిని సాష్టాంగముగను నమస్కరించి
నాఁడ నీచిత్త మిఁకమీఁద నభిననేత్ర!
హతవిరాధ! విధూత సర్వాపరాధ!
తమ్మరపురాధినాథ! సీతాసనాథ!

౧౦౭

సీ॥ మంగళం బవనీకుమారికాహ్వాహ్నర !
 మంగళం బమరసమ్మృనితాంగ !
 మంగళం బార్తనామజ రక్షణవిధాన !
 మంగళం బఖిల సమ్మతసుధరస్క !
 మంగళం బాశ్రితామండసౌఖ్యప్రద !
 మంగళం బబ్జ సమాననేత్ర !
 మంగళం బిదే సర్వమంగళాపతినుత !
 మంగళం బాగమ మహితచరిత !
 గీ॥ మంగళము నీకు సత్కృపాపాంగసంగ !
 మంగళము గోపదాసహృన్మందిరస్థ !
 హతవిరాధ ! విధూతసర్వాపరాధ !
 తమ్మరపురాధినాథ ! సీతాసనాథ !

౧౦౮

శ్లో॥ వైఖానసాస్వయోద్భూత
 సృసింహాచార్యసూనునా
 కృతస్తవః పరేశస్య
 ప్రీయతాం జానకీపతిః.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

త ప్పొ వ్వు ల వ ట్టి క

పేజీ	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
30	౪	సారంగు	సారంబు
32	3	నుంచి	నుంటి

13417